

Reinhild Vandekerckhove

WB! CVA? WIST MJON?

DE CHATTAAL VAN VLAAMSE TIENERS TUSSEN 'LOKAAL' EN 'MONDIAAL'

1. Een korte introductie tot chatten en chattaal

Het Nederlandse werkwoord *chatten* is afgeleid van het Engelse *to chat*. Van Dale geeft voor dit werkwoord de volgende Nederlandse equivalenten: “babbelen, kletsen, kwebbelen, keuvelen, praten”. Het Nederlandse werkwoord ‘chatten’ draagt diezelfde betekenissen, maar het werkwoord heeft een specifieke toepassing gekregen. Als tieners aan het chatten zijn, dan zitten ze voor de computer. Ze staan niet met elkaar te kletsen op het schoolplein of op straat, maar bevinden zich op verschillende locaties. Het ‘kletsen’ gebeurt via het internet, dat hen ‘babbelboxen’ of ‘chatrooms’ aanbiedt waarbinnen ze met elkaar kunnen communiceren. Het ‘chatten’ waar we het in dit artikel over hebben, gebeurt schriftelijk. Mensen tikken binnen de geselecteerde chatroom berichtjes in die meteen op het scherm verschijnen van de andere chatters die op dat moment ingelogd zijn. Anders dan bij e-mailcorrespondentie zijn de participanten altijd gelijktijdig aanwezig en worden er constant korte berichten over en weer gestuurd, zoals in een ‘echt’ gesprek. Open chatrooms geven vrije toegang tot iedereen die zich registreert, gesloten chatboxen bieden chatters de kans om selectief bekenden toegang te bieden tot de eigen chatbox. Aan ieder bericht gaat automatisch de naam van de afzender vooraf of toch tenminste de zogenaamde ‘nickname’, want chatters gebruiken zelden of nooit zonder meer hun eigen voornaam of familienaam. Ze creëren voor zichzelf een soort schuilnaam, die alle mogelijke vormen kan aannemen. Vaak zit hun voornaam of een vervorming ervan erin verwerkt. Heel wat nicknames zijn behoorlijk lang; niet zelden bevatten ze zelfs een of meerde-

re zinnen. Bovendien verwerken de chatters er graag allerlei tekens in die ze op het toetsenbord vinden, waardoor de nicknames er vaak heel bijzonder en hoogstpersoonlijk uitzien en aan transparantie verliezen. Een voorbeeld van een eenvoudige nickname die een vervorming van de voornaam van de chatter inhoudt is *Ch@r!ott£*. Een langer exemplaar is: °-_-° €vY °-_-° *Vergissen is menselijk en Vergeven goddelijk*.

Maar wat maakt de taal van chatters nu zo bijzonder of waarom is chattaal het bestuderen waard? Dat heeft alles te maken met het feit dat schrijftaal een andere functie gekregen heeft door het chatten en door andere vormen van informele internetcommunicatie (cf. Schlobinski 2005). Tot voor kort werd schrijftaal niet gebruikt voor synchrone interacties. Schrijftaal werd doorgaans evenmin gebruikt voor een informeel babbeltje over faits divers. Dat is veranderd. De online communicatie in chatboxen lijkt zeer sterk op ‘face-to-face’ communicatie, alleen gebeurt die communicatie nu net niet ‘face-to-face’, maar via het internet en schriftelijk. Maar voor de rest wil de chatter doorgaans wel degelijk zo dicht mogelijk in de buurt komen van een gesproken conversatie. Dat zorgt ervoor dat het taalgebruik in vele chatrooms bepaald wordt door twee maximes die de chatters bewust of automatisch hanteren:

- (1) Schrijf zoals je spreekt;
- (2) Schrijf zo snel mogelijk (of: probeer je tiksnelheid te maximaliseren).

Wat het eerste principe betreft: formele schrijftaal past niet bij een informele babbel. Vandaar dat er een soort overdracht gebeurt van spreektaalkenmerken naar de schrijftaal (cf. ook Androutsopoulos 2003). Zo worden klanken die niet uitgesproken worden vaak ook niet weergegeven. Chatters in het hele Nederlandse taalgebied schrijven bv. *wete* en *werke* voor ‘weten’ en ‘werken’ omdat ze de eind-n ook niet uitspreken (zie Vermeeren 2004: 29). Maar het gaat verder dan dat: taalvariëteiten die bij uitstek spreektaalig zijn, worden nu ook op grote schaal geschreven. En hier komen we dan bij het dialect: het dialect heeft een plaatsje verworven in de chattaal van vele Vlaamse jongeren en zeker in de chattaal van West-Vlaamse jongeren die nog een behoorlijke beheersing van hun dialect hebben. Maar daarover meer in paragraaf 2.

Het tweede principe vloeit evenzeer voort uit de intentie om een gesproken conversatie zo dicht mogelijk te benaderen: bij het chatten is snelheid heel belangrijk. Alleen als de deelnemers erin slagen om voor

snelle beurtwisselingen te zorgen, kan er een vlotte en efficiënte interactie tot stand komen. Als de berichten te lang op zich laten wachten, ontstaat er een hinderlijke overlapping tussen antwoorden en bijgevolg een verwarrende communicatie. Een fictief voorbeeld: Persoon A tikt een bericht in waarop persoon B meteen reageert en A haakt vervolgens ook in op de reactie van B. Pas dan verschijnt de reactie van persoon C op de eerste uiting van A, omdat C zijn reactie met wat vertraging geproduceerd heeft. Op dat moment voegt de uiting van C niets meer toe aan de conversatie omdat B al in dezelfde zin gereageerd had en omdat A en B al een stap verder zijn in het discours. Dat gebeurt bij het chatten heel vaak en het is ook meestal niet onoverkomelijk, maar het bemoeilijkt wel de conversatie (cf. Crystal 2001: 31-34). Bovendien is het sowieso niet prettig om telkens te moeten wachten op reacties. Vandaar dat alle partijen er belang bij hebben om hun boodschappen snel de wereld in te sturen.

Het maximaliseren van de snelheid gebeurt op verschillende manieren: vooreerst zijn de meeste boodschappen heel kort. Chatters produceren veel één-woorduitingen en korte zinnestelsels. Woorden die niet hoeven weergegeven te worden voor een goed begrip van de mededeling, worden ook niet opgenomen. Bv.: *ben door* voor 'ik ben door', wat het West-Vlaamse equivalent is van 'ik ben/ga ervandoor'. Ook leestekens blijven vaak achterwege, tenzij ze helpen om de expressiviteit van de uitingen te verhogen (bv. uitroepstekens). Het bespaart namelijk tijd als je je niet moet bezighouden met het plaatsen van komma's, dubbele punten etc. En verder worden er heel veel afkortingen gebruikt. Daarbij worden uiteenlopende strategieën toegepast. Het niet schrijven van de klinkers in veel gebruikte en daardoor makkelijk herkenbare woorden is er een van. Bv.: *wrm* voor 'waarom', *gwn* voor 'gewoon', *gstrn* voor 'gisteren'. Soms ondergaat het woord nog een verdere reductie. Zo is *mss* een veel gebruikt alternatief voor 'misschien'. Tijdswinst wordt ook bereikt door letter-cijfercombinaties: *w8* voor 'wacht', *4ever* voor het Engelse maar ook door Nederlandstalige chatters gebruikte 'forever'. En tot slot vinden we in chattaal vele acroniemen, d.z. letterreeksen die een veelgebruikte, veelal Engelse, verbinding of formule vervangen: bv.: *cu* voor 'see you', *omg* voor 'o my god' en het in de titel genoemde *wb* voor 'welcome back'. Ze besparen de chatters niet alleen heel wat tikwerk, ze zijn ook een kenmerk van het genre geworden. Echte chatconventies zijn het.

Mee bepalend voor het uitzicht van chattaal is ten slotte nog het gebruik van allerhande ‘smileys’, dat zijn combinaties van tekens om een gelaatsexpressie weer te geven (te bekijken met het hoofd op de linkerschouder). De meest bekende zijn: :-) of het lachende gezicht, ;-) of de knipoog en :-(of het verdrietige gezicht. Chatconversaties mogen dan wel de interactiviteit en levendigheid van een gesproken conversatie benaderen, ze ontberen bepaalde expressiemogelijkheden die face-to-face gesproken interactie wel biedt: het gebruik van lichaamstaal en het manipuleren van stemvolume en intonatie bijvoorbeeld. De smileys compenseren dat voor een stuk: wie zijn gesprekspartner plaagt, kan een lachend gezichtje of een knipoog achter zijn mededeling plaatsen om duidelijk te maken dat zijn woorden niet ernstig genomen hoeven te worden.

2. Lokale en mondiale elementen in de chattaal van West-Vlaamse tieners

De in de titel vermelde uitingen zijn afkomstig uit een corpus van chattaal geproduceerd door 53 West-Vlaamse tieners. Het gaat meerbepaald om msn-conversaties, d.w.z. conversaties uit gesloten chatboxen waarbinnen de tieners alleen met door hen geselecteerde bekenden chatten. De conversaties werden gevoerd tussen maart en juni 2008¹. Het materiaal werd ons door de tieners zelf ter beschikking gesteld. Voor elke chatter beschikken we over de volgende gegevens: leeftijd, sekse, woonplaats, studierichting en plaats waar hij of zij naar school gaat. Die persoonlijke gegevens zijn gelinkt aan de nicknames die de participanten tijdens het chatten gebruiken. Om de anonimiteit van de chatters te waarborgen, werden hun namen niet opgevraagd. De informanten hadden weet van het feit dat de data gebruikt zouden worden voor onderzoek, maar wisten niet dat het om taalkundig onderzoek ging. Hen werd verteld dat onderzoekers wilden achterhalen over welke onderwerpen tieners chatten en hoe chatconversaties precies verlopen. We vroegen hen om te chatten zoals ze dat altijd deden en benadrukten dat er geen reden was om zich zorgen te maken als er delicate, ondeugende of belachelijke zaken aan bod kwamen aangezien hun anonimiteit gegarandeerd bleef.

Op die manier slaagden we erin om een corpus van 71 341 woorden samen te stellen, d.i. zonder de nicknames. Het corpus bedraagt 215

640 woorden als we de nicknames meetellen. De enorme discrepantie tussen beide cijfers heeft te maken met de buitengewone lengte van bepaalde nicknames en het feit dat de nicknames, zoals gezegd, herhaald worden bij elke beurtwisseling. In elk geval leveren de nicknames zelf ook interessant onderzoeksmateriaal op.

Vanuit dialectgeografisch perspectief is het belangrijk om de chatters van het zuidoosten van de provincie (regio Kortrijk) te onderscheiden van die van het westen (regio Ieper en Poperinge). Omdat dialectgeografische variatie echter niet het topic is van deze paper, gaan we daar verder niet op in, maar vermeldenswaard is niettemin wel dat het oosten en het westen van de provincie zowat gelijk vertegenwoordigd zijn. Informanten uit het noorden (Brugge, Oostende) zijn er, op een enkele uitzondering na, niet. De jongste informanten zijn 13 jaar oud, de oudste informant is 20, maar de meerderheid van de informanten (41/53 of 77,35%) is halfweg de tienerjaren (14-16 jaar) te situeren. De vrouwelijke chatters zijn aanzienlijk talrijker dan de mannelijke, die slechts 28,3% (15/53) van de groep vertegenwoordigen..

De informanten

<i>Leeftijd</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>TOTAAL</i>
Mannelijk	2	3	4	4	0	2	0	0	15
Vrouwelijk	1	12	16	2	5	1	0	1	38
TOTAAL	3	15	20	6	5	3	0	1	53

Als we de in de titel opgenomen uitingen *wb! cva? wist mjon?* voluit schrijven en standaardiseren, krijgen we het volgende: ‘welcome back! ça va? hoe is het met jou?’

De eerste uiting is een Engels acroniem dat algemeen bekend is bij chatters. De tweede vormt een samentrekking van het weliswaar Franse, maar in Vlaamse spreektaal vaak gebruikte ‘ça va’. En de derde uiting is in het West-Vlaamse dialect opgesteld. Het vragend voornaamwoord ‘hoe’ is weggefallen maar de bindklank die automatisch uit de geronde *oe* voortvloeit als er een klinker volgt, m.n. *w*, wordt wel weergegeven. De initiële *h* van het vragend voornaamwoord wordt normaal gezien niet uigesproken en ‘het’ wordt veelal gereduceerd tot *t*. ‘Hoe is het’ klinkt daardoor bij vele (West-)Vlamingen als *oe w is t*. Dat is bij deze chatter gereduceerd tot *wist*. Ook *mjon* is het product van reduc-

tie. De eind-t van het voorzetsel ‘met’ wordt niet uitgesproken in het West-Vlaams, maar de vocaal is wel altijd te horen. Ook die is hier echter weggewerkt. *Jon* is de westelijk West-Vlaamse en kust-West-Vlaamse objectsvorm van het voornaamwoord van de tweede persoon enkelvoud, die ook vaak als *joen* klinkt (cf. Devos & Vandekerckhove 2005: 79-81). De uiting *wist mjon* biedt dus niet zomaar een getrouwe weergave van de West-Vlaamse realisatie van de uiting, ze is ook het product van typische chattaalreducties. De drie uitingen zijn bijzonder representatief voor wat we in het corpus aantreffen: typische spreektaalconstructies (algemeen Vlaamse spreektaalige kenmerken en lokale dialectkenmerken), Engelse elementen en typische chattaalkenmerken. We gaan hieronder eerst in op het gebruik van spreektaal.

De chatters gebruiken algemeen gezien veel dialectkenmerken en allerlei spreektaalkenmerken, maar ze doen dat weinig consequent. Heel vaak gebruiken ze een mix van dialect, meer algemeen Vlaamse spreektaal (tussentaal) en standaardtaal. Bepaalde dialectkenmerken en vooral bepaalde dialectklanken vinden nooit hun weg in de chattaal van de tieners, andere komen heel frequent voor. De afwezigheid van bepaalde dialectkenmerken kan aan verschillende factoren toe te schrijven zijn: ongetwijfeld beheersen de tieners een aantal van die kenmerken niet meer, maar het is in vele gevallen even aannemelijk dat het weergeven van heel wat dialectklanken bv. zoveel creativiteit of inspanning vraagt dat dat het schrijfproces te zeer zou vertragen. Het levert bovendien schriftbeelden op waar de ontvangers niet mee vertrouwd zijn en dat bemoeilijkt dan op zijn beurt weer het leesproces. Maar feit is wel dat de tieners gretig allerlei dialectelementen gebruiken: door het gebruik van dialect geven ze uiting aan hun lokale identiteit en het geeft hen tegelijkertijd de mogelijkheid om wars van alle spellingsnormen een eigen schrijftaal te creëren. In dat laatste schuilt ongetwijfeld voor een stuk de aantrekkelijkheid van het schrijven in dialect (cf. Siebenhaar 2006: 54). Het impliceert een soort rebellie tegen schoolse normen. Hieronder twee voorbeelden. Het eerste voorbeeld is behoorlijk consequent in het dialect opgesteld, het tweede switcht van standaardtaal naar dialect en vice versa.

- (1) *lik of da zi doet teegn mi luster kik eerder na joe*
zoals zij doet tegen mij luister ik eerder naar jou

Lik of da (letterlijk: (ge)lijk of dat) functioneert als onderschikkend voegwoord. Het is een typisch West-Vlaamse constructie waarvan ook de klankvorm West-Vlaams is: de chatter noteert niet de tweeklank *ij*, maar de West-Vlaamse monoftong *i*. Hetzelfde geldt voor *zi* i.p.v. *zij* en *mi* i.p.v. *mij*. Ook in *luster* zien we de West-Vlaamse monoftong *u* voor de Nederlandse tweeklank *ui*. Bij *zi* kan nog opgemerkt worden dat het vreemd is dat hier geen dubbelvorm genoteerd wordt. De meeste West-Vlamingen zouden in deze constructie *ze zi* zeggen, met een doffe vorm gevolgd door een vorm met volle klinker. Ook *teegn* is typisch West-Vlaams door de weergave van de zogenaamde syllabische *n*: anders dan in grote delen van Nederland en Vlaanderen wordt de eind-*n* in West-Vlaanderen wel degelijk geproduceerd. Ze wordt echter niet voorafgegaan door een doffe klinker, maar vormt de kern van de lettergreep. West-Vlamingen realiseren de *g* laryngaal, d.w.z. als *h*, maar dat zien we hier niet weergegeven. Het valt overigens algemeen genomen sterk op dat de West-Vlaamse chatters zelden of nooit *h* voor *g* noteren. Nochtans is dit een dialectkenmerk waar ze zich wel van bewust zijn en het is bovendien bijzonder resistent. Feit is echter dat het spellingsbeeld van een tekst drastisch zou veranderen als alle *g*'s systematisch door *h* vervangen zouden worden. Wellicht is dat op zijn minst voor een stuk de verklarende factor. *Kik* is de gereduceerde versie van de dubbelvorm *ek ik*. De doffe klank van het eerste voornaamwoord wordt wel vaker niet uitgesproken. *Na* is een West-Vlaamse variant van het voorzetsel *naar*, en *joe* is een West-Vlaamse objectsvorm van het voornaamwoord van de tweede persoon enkelvoud.

- (2) *dus denk eens na in jon bedde wa da je zal schrijven en schrijf
da 1 keer up en da is wel goe wi*
Dus denk eens na in je bed wat je zal schrijven en schrijf dat
eenmaal op en dat is wel goed hoor

Deze zin bevat een mix van AN en dialect. *Dus denk eens na* is Standaardnederlands. Het algemeen gebruikte West-Vlaamse alternatief voor ‘nadenken’ is *pei(n)zen*. *Jon bedde* is duidelijk West-Vlaams, met het West-Vlaamse bezittelijke voornaamwoord *jon* en de typisch West-Vlaamse vorm *bedde*, waarin de oude *-e* aan het wordeinde bewaard bleef. *Wa(t) da(t)*, met het redundante ‘dat’ na het vragende voornaamwoord, is heel gebruikelijk in West-Vlaanderen en ook in de rest van Vlaanderen. Hetzelfde geldt voor het weglaten van de eind-*t*

in korte woorden als *wat*, *dat* en ook *goed* (met *d* in spelling, maar *t* in uitspraak). *Je zal schrijven* is Standaardnederlands, al kan het voornaamwoord *je* ook als West-Vlaams geïnterpreteerd worden. Het West-Vlaams maakt echter nooit gebruik van het hulpwerkwoord *zal*. West-Vlamingen gebruiken *gaan* voor het uitdrukken van de toekomstige tijd. *Up* is dan weer een typisch West-Vlaamse variant van het voorzetsel *op*. Het is het product van wat in de vakliteratuur spontane palatalisatie van de klinker *o* genoemd wordt. Interessant is ook het afsluitende woordje *wi*, dat een typisch West-Vlaams partikel is dat de geadresseerde aanspoort om de woorden van de spreker ter harte te nemen (cf. Devos & Vandekerckhove 2005: 102-103).

Het switchen tussen Algemeen Nederlands en dialect gebeurt vaak heel arbitrair, zoals ook uit voorbeeld (2) mag blijken. In andere gevallen lijkt er sprake te zijn van functionele codewisseling. De voorbeelden (3) en (4) verduidelijken wat we hiermee bedoelen:

(3)

- A: *witte gie da fctvoorschrift va oef 3???*
Weet (ken) jij het functievoorschrift van oefening 3?
- B: *ja*
- A: *wil je het aub zeggen?*

A vraagt in zijn dialect aan B of hij het functievoorschrift van een oefening kent die ze voor hun huiswerk moeten oplossen. Het gebruik van dialect blijkt uit de vorm *witte*, al zouden we voor het West-Vlaams eerder *witje* verwachten, en het voornaamwoord *gie*, met monoftong *ie*, voor ‘gij’. B antwoordt positief, maar geeft het functievoorschrift niet, waarop A niet zomaar de vraag herhaalt maar het geïmpliceerde verzoek ‘beleefd’ (cf. “aub”) expliciteert. De switch naar het AN onderstreept die beleefdheid, maar versterkt ook het verzoek.

(4)

- A: *ma 'kvind da nie erg wi*
Maar ik vind dat niet erg hoor
jongens schrijven nu eenmaal minder brieven

De eerste zin van voorbeeld (4) bevat een aantal typische, in Vlaanderen vrij algemeen gebruikte spreektaalkenmerken, meerbepaald deletie van de eind-t in ‘dat’ en ‘niet’ en de reductie van ‘maar’ tot *ma*. De zin eindigt op het West-Vlaamse partikel *wi*. De volgende zin is volledig en consequent in het Standaardnederlands opgesteld, conform de Nederlandse spellingsnormen, en valt daardoor op in het chatcorpus. De switch naar Standaardnederlands brengt een contrast teweeg dat past bij de toonverandering op dit moment van de conversatie. We hebben hier te maken met twee tieners die aan het spreken zijn over de brieven die zij van hun vriendjes ontvangen. De chatter die aan het woord is in voorbeeld (4) zegt dat ze het niet erg vindt dat ze lange tijd geen brief ontvangen heeft van haar vriendje en voegt er dan wat pedant en pathetisch een algemene wijsheid aan toe waarvoor het Standaardnederlands blijkbaar de gepaste code is.

Staat het dialect voor informaliteit, loyaliteit tegenover de plaats van herkomst en tegenover de gesprekspartners die uit dezelfde regio afkomstig zijn - een soort lokale en solidaire identiteit zeg maar - , dan creëert het gebruik van het Standaardnederlands wat meer afstand en plechtstatigheid.

De chatters overstijgen hun lokale verankering ook d.m.v. het gebruik van een andere variëteit, meerbepaald het Engels. Op die manier vinden de jongeren aansluiting bij de internationale of mondiale chat- en jongerencultuur. Het corpus bevat vooral veel één-woorduitingen in het Engels. Ze fungeren doorgaans als korte antwoorden op een uiting van hun gesprekspartner. Voorbeelden zijn *yes* (ja), *why* (waarom) and *nope* (informeel: nee (hoor)). Soms wordt de spelling aangepast aan het Nederlands. We vinden bv. *baaj* voor ‘bye’ (tot ziens, dag), *jes* voor ‘yes’. In andere gevallen worden Engelse woorden in de Nederlandse zinnen ingevoegd, waarbij het Nederlands altijd de basistaal blijft. Het corpus bevat weinig complete zinnen of langere uitingen die volledig in het Engels geproduceerd worden. Toch mag de impact van het Engels niet onderschat worden. Dat blijkt onder meer uit het feit dat voor zowat alle woordsoorten Engelse ontleningen te vinden zijn.

Bv.:

(5) *ma ik draag die never* ‘maar ik draag die nooit’

(6) *zin face is lik zo dik* ‘zijn gezicht is precies (gelijk) zo dik’

(7) *please, zeg het*

- (8) *die foto is keicute* ‘die foto is bijzonder schattig’ (keischattig)
 (9) *lekker boring* ‘lekker saai’
 (10) *oh dear, ik dacht altijd het omgekeerde*
 (11) *a x moe moevn gaat zeker ng tot april dueren!* ‘als x moet bewegen, zal het zeker nog tot april duren’

In het laatste voorbeeld is het Engelse werkwoord ‘to move’ helemaal vernederlandst.

Het Engels is ook prominent aanwezig in vele nicknames. In tegenstelling tot wat we in de chatconversaties zelf aantreffen, zijn er in de nicknames wel degelijk heel wat langere uitingen in het Engels terug te vinden. Een voorbeeld van een dergelijke nickname is:

- (12) *xTinee_x [»][i] I Can Feel The Energy All Around[/i] [«].*

Uit bovenstaande voorbeelden mag duidelijk zijn hoezeer het Engels deel uitmaakt van het verbale repertoire van de tieners. Het gebruik van Engels wordt ongetwijfeld voor een stuk gevoed door allerlei chatconventies die vaak sowieso Engelstalig zijn (zie bv. de in paragraaf 1 genoemde acroniemen), maar vermoedelijk bevat ook de spreektaal van de tieners heel wat Engelse ontleningen. Engels maakt deel uit van de leefwereld van de jongeren, die in sterke mate gekleurd wordt door Engelse muziek, films, soaps, computergames en de hele, sterk Engelstalige, computer- en internetcultuur. Je hoort erbij als je een mondje Engels kunt, want Engels is ‘cool’.

3. Conclusie

Uit het bovenstaande mag blijken dat de chattaal van tieners ons een heel bijzondere kijk geeft op het taalgebruik van de jongste generatie. Tieners hanteren een heel scala aan variëteiten en creëren daarmee een eigen code. Chatten biedt tieners niet alleen de kans om contacten met leeftijdsgenoten te onderhouden en te versterken, het laat hen ook toe om een identiteit voor zichzelf te construeren. Voor dat laatste zetten ze talige middelen in waarmee ze creatief omspringen.

Een van de gehanteerde variëteiten is het dialect. Bij de West-Vlaamse tieners speelt het dialect nog een rol, omdat ze nog een behoorlijke dialectbeheersing hebben. We zijn niet op regionale verschillen binnen de

provincie ingegaan, maar de algemene vaststelling is dat vooral de jongeren uit het westen van de provincie (regio Ieper, Poperinge) bijzonder dialectvast zijn gebleven. Dat betekent echter niet dat die jongeren consequent dialect hanteren. Ze hanteren heel vaak een mengtaal van dialect, regiolect (of tussentaal) en standaardtaal en kruiden dat alles met wat Engels. Consequent dialectgebruik is overduidelijk niet wat ze nastreven. Hun chattaal is in essentie ‘meertalig’. Bovendien is het voor hen ongetwijfeld onhaalbaar om met enige consistentie dialect neer te pennen. De aanwezigheid van bepaalde schrijfautomatismen, het gebrek aan een beschikbare dialectspelling, de drang om zo snel mogelijk berichten te produceren, allerlei chatconventies en in vele gevallen ook een ontoereikende dialectbeheersing staan die consistentie sowieso in de weg. Maar een mondje dialect is duidelijk mooi meegenomen. Via het dialect geven de jongeren uiting aan hun gemeenschappelijke lokale verankering en dat creëert een wij-gevoel. Zoals gezegd wordt die lokale verankering door het hanteren van andere variëteiten, en met name door het gebruik van Engels, ook weer overstegen.

Chattaal biedt een doorkijkje naar de spreektaal van jongeren, maar vormt geen perfecte afspiegeling ervan. Door de studie van chattaal krijgen we toegang tot het rijke talige repertoire van de jongste generatie, maar chattaal blijft een genre op zich, met eigen conventies en vooral heel veel ruimte voor taalcreativiteit.

NOTEN

1. Met veel dank aan Judith Nobels die het corpus samenstelde.

BIBLIOGRAFIE

- Androutopoulos, Jannis (2003), ‘Online-Gemeinschaften und Sprachvariation. Soziolinguistische Perspektiven auf Sprache im Internet.’ In: *Zeitschrift für Germanistische Linguistik* 31, 173-197.
- Crystal, David (2001), *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Devos, Magda & Reinhild Vandekerckhove (2005), *West-Vlaams*.

- Tielt: Lannoo.
- Siebenhaar, Beat (2006), 'Das sprachliche Normenverständnis in mundartlichen Chaträumen der Schweiz.' In: *Germanistische Linguistik*. Theme issue: Neuere Entwicklungen in der linguistischen Interneterforschung, 45-67.
- Schlobinski, Peter (2005), 'Mündlichkeit/Schriftlichkeit in den Neuen Medien.' In: Eichinger & Kallmeyer (eds.): *Standardvariation. Wie viel Variation verträgt die deutsche Sprache?*, 126-142
- Vermeeren, Johan (2004), 'Maffiabroodjes voor koolio's. Kenmerken van jongerentaal.' In: *Narhex. Tijdschrift voor levensbeschouwing en educatie*, 21-31.